

Het welbevinden van jonge vluchtelingen in het onderwijs

Bevindingen uit het Rode Neuzen en
RefugeesWellSchool onderzoeksproject

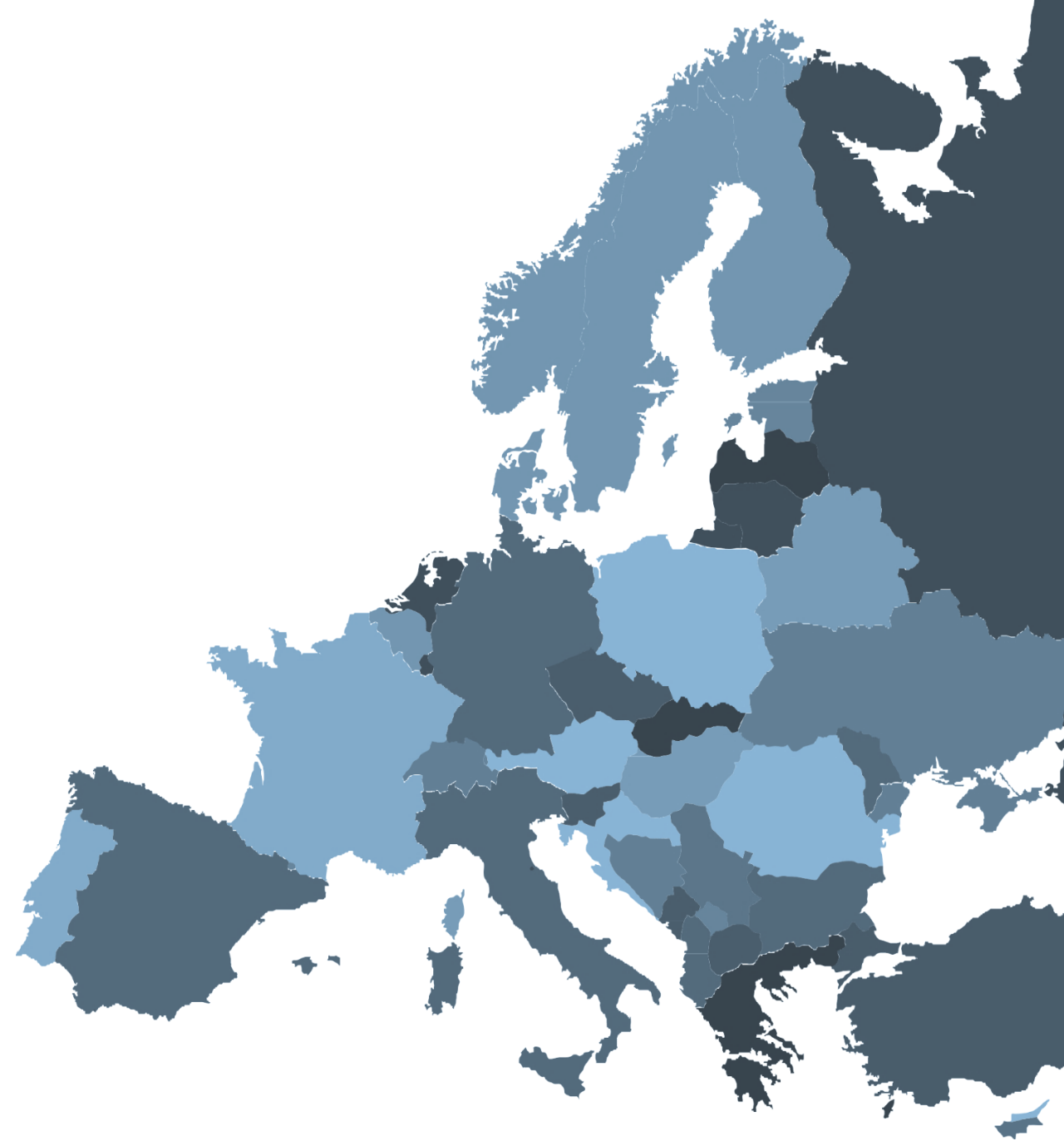
Caroline Spaas & Lucia De Haene, KU Leuven

RefugeesWellSchool

Europees onderzoek naar de effectiviteit van school-gebaseerde psychosociale interventies voor jongeren met een vlucht- of migratieverhaal

10 Belgische OKAN scholen

Pilootproject: Rode Neuzen in 3 scholen in Antwerpen

Het welbevinden van jonge vluchtelingen in het onderwijs

Deel 1

Het welbevinden van vluchtelingenkinderen in het basisonderwijs (Rode Neuzen) & vluchtelingenjongeren in het onthaalonderwijs (RefugeesWellSchool)

Deel 2

Perspectieven van vluchtelingenjongeren over de rol van school in hun welbevinden (RefugeesWellSchool)

Deel 3

Conclusies

Deel 1

Bevindingen uit Rode Neuzen
en RefugeesWellSchool
onderzoek

Vragenlijst onderzoek

Rode Neuzen (2018)

3 scholen in Antwerpen

55 kinderen met een vluchtelingenachtergrond, 62 kinderen met een ander migratiemotief

RefugeesWellSchool (2019)

10 scholen in Vlaanderen en Brussel

316 jongeren met een vluchtelingenachtergrond, 214 jongeren met een ander migratiemotief

Resultaten

Rode Neuzen

24.6% vluchtelingen en 26.2% migranten rapporteren een hoge mate van internaliserende & externaliserende **gedragsproblemen**.

28.3% vluchtelingen en 32.8% migranten rapporteren een hoge mate van **post-traumatische stress**.

70% van alle kinderen rapporteren een **onveilig klasklimaat**

RefugeesWellSchool

7% vluchtelingen en 5.6% migranten rapporteren een hoge mate van internaliserende & externaliserende **gedragsproblemen**.

49.5% vluchtelingen en 38.9% migranten rapporteren een hoge mate van **post-traumatische stress**.

Beide onderzoeken tonen **hoge niveaus van post-traumatische stressklachten** bij vluchtelingenkinderen en –jongeren in het Belgische onderwijs.

Opvallend in beide onderzoeken is dat **ook kinderen en jongeren met een migratieachtergrond** hoge mate van post-traumatische stress klachten rapporteren.

Dagelijkse materiële stress en onveiligheid hangen samen met meer **internaliserende & externaliserende gedragsproblemen** voor vluchtelingen, en lager welbevinden voor vluchtelingen & migranten

Gezinsseparatie hangt samen met meer **internaliserende gedragsproblemen** en symptomen van **post-traumatische stress**, enkel voor vluchtelingen

Ervaringen van discriminatie hangen samen met meer **internaliserende & externaliserende gedragsmoeilijkheden**, meer **post-traumatische stress symptomen** en lager welbevinden voor vluchtelingen & migranten

Vluchtelingenjongeren lijken in dit aanvullend onderzoek de meest kwetsbare groep nieuwkomers.

Ervaringen van discriminatie zijn uitgesproken negatief voor het welbevinden van beide groepen jonge nieuwkomers.

Deel 2

Perspectieven van jongeren
over de rol van school in hun
welbevinden

Twee thema's

De schoolcontext als een **spanningsveld**

De schoolcontext als plaats om **positie in samenleving**
te onderhandelen

De schoolcontext als spanningsveld

Sociale isolatie vs. verbinding (met leeftijdsgenoten, leerkrachten)

‘Ik heb niet- ik heb niet veel vrienden in OKAN’

‘We kunnen met hen over alles praten en zij zullen ons helpen’

School als sleutel naar de toekomst vs. drempels omwille van stressoren verbonden aan migratiegeschiedenis/actuele stressoren

‘Ik voel me goed als ik de taal ken en de taal kan spreken en de Nederlandse taal kan leren dan zal ik me heel goed voelen’

‘Je hebt ook huiswerk bij je, en dan kom je thuis. Ik woon in een huis waar veel mensen wonen, dus het is net een hotel, en opeens kan er een alarm afgaan terwijl ik mijn huiswerk aan het maken ben, en iedereen moet weg’

De schoolcontext als spanningsveld

Omgaan met verlies vs. herhaling van verlies

‘Om positieve herinneringen te maken’

‘Ik heb dat gevoel soms als ik alleen ben en denk aan mijn vrienden in mijn thuisland. Dat we samen naar school gaan of terugkomen en dezelfde taal spreken, maar hier voel ik me soms een beetje eenzaam omdat ik geen verschillende talen heb’

Routine, houvast vs. druk, gevoel van overweldiging

‘Het is een manier om routine te hebben, niet gewoon thuiszitten’

‘Ik weet het niet, het is examen examen examen...’

Plaats om positie in samenleving te onderhandelen

Onderhandelen van culturele en religieuze continuïteit

‘Kan ik wel een toekomst vinden als ik graag mijn hoofddoek ook wil ophouden?’

‘We zijn vorig jaar met een 30-tal mensen naar de bureau gegaan en dan hebben we dat gevraagd [om te mogen bidden], [...],we hebben voorgesteld om naar de islamklas te gaan, of dat ze ons de mogelijkheid kunnen geven om naar de islamklas te gaan om daar te bidden’

Onderhandelen van representatie vs. segregatie

‘Ik vind dat we meer leraren met een andere culturele achtergrond moeten hebben, want nu is de meerderheid van de leraren blank. Zij begrijpen ons’

‘Bijvoorbeeld, mijn groep, ik ben de enige, niemand gaat met mij, de meerderheid is blank, ik als enige persoon niet’

Plaats om positie in samenleving te onderhandelen

Vragen of hun stem gehoord mag worden, op school en in de samenleving

‘De school luistert echt naar onze mening, en ze laten zien dat ze om ons geven over wat wij denken dat ze ons leren, en dat ze ons leren hoe we invloed kunnen uitoefenen’

‘Sorry, maar ik denk dat het moeilijk is voor ons om onze meningen te delen’

Onderhandelen van burgerschap in de samenleving

‘Hoe noem je dat als je controle hebt? Als je weet wat er gaande is in de samenleving? Betrokkenheid?’

‘De scholen zouden ons moeten leren hoe we de maatschappij in de toekomst kunnen ontwikkelen’

Deel 3

Conclusies

Het welbevinden van jonge vluchtelingen in het onderwijs

Aanwijzingen voor een **welbevinden onder druk**, op niveau van lager- en secundair onderwijs, voor jongeren met een vlucht- en migratieachtergrond

Bevindingen rond klasklimaat en discriminatie nodigen uit tot een **relationeel perspectief** op het waarborgen en **bevorderen van welbevinden** binnen de schoolcontext

Verbonden aan dit relationele perspectief op welbevinden, benadrukken jongeren hoe de **school** een **spiegel** vormt **van hun ervaring als nieuwkomer** in het gastland en hoe de **school** van centraal **belang** is voor het **verwerven van een plaats in onze samenleving**

Bedankt!

Volg het RefugeesWellSchool project op:

Twitter: @refugeeswellsch

Facebook: RefugeesWellSchool

Instragram: @Refugeeswellschool

& op www.refugeeswellschool.eu

